

РЕШЕНИЕ

№ 27832

гр. София, 10.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 12.06.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Милена Славейкова

ЧЛЕНОВЕ: Антони Йорданов
Мария Бойкинова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **4940** по описа за **2026** година докладвано от съдия Мария Бойкинова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и следващите от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Обарзувано е по касационна жалба на А. А. Б., чрез адв. М., срещу решение № 10862 от 19.03.2026 г., постановено по адм. д. №[ЕИК] г. по описа на Административен съд- С. град.

Твърди се в касационната жалба, че в частта с която е отхвърлен иска за сумата над уважения размер от 2556 евро до пълния размер от 20000 лева, ведно със законната лихва от 23.07.2025 г. до окончателното изплащане на сумата, е неправилно, като постановено в нарушение на процесуалния и материалния закон, и необоснованост. Сочи се, че съдът неправилно е приел, че за част от периода исковата претенция е била погасена по давност, тъй като не е отчел задължителното тълкуване, дадено в т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълкувателно дело № 3/2004 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно което началният момент на погасителната давност при исковите за обезщетение за вреди от незаконни действия и бездействия на административните органи започва да тече от преустановяването им. В случая се твърди, че ищецът е бил освободен от затвора –С. на 27.08.2021 г. от който момент според касатора започва да тече погасителната давност. Така според касатора по отношение на претендиращия период в исковата молба от 24.11.2015 г. до 27.08.2021 г. не е била изтекла погасителната давност.

По отношение на отхвърлителната част на решението за сумата над 2556 евро се твърди, че присъденото обезщетение не отговаря на принципа за справедливост по чл. 52 ЗЗД. В тази връзка се позовава на практиката на ЕСПЧ и конкретно на решението по делото „S. v.P.“, в което се

приема, че когато тоалетната в килията не е напълно изградена със стени до тавана е положение, което лишава затворника от уединение при ползването ѝ, с което неоправдано се нарушават правата му по чл. 3 и чл. 8 по ЕКПЧ, като присъденото обезщетение е в размер на 3.50 евро на ден. Счита, че така определеното от първоинстанционния съд обезщетение в размер на 3 лева на ден е в противоречие както с практиката на ЕСПЧ така и с тази на Административен съд - София град.

Искането към съда е да се отмени решението на Административен съд - София град в частта, с която е отхвърлен иска за сумата над уважения, като съдът постанови решение, с което изцяло да уважи исковата претенция в размер от 20 000 лева лева. Претендират се разноси и за двете съдебни инстанции.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказаниата“, чрез юрк. Д., оспорва касационната жалба като несонователна и недоказана.

Софийска градска прокуратура дава заключение за правилност и законосъобразност на решението на районния съд.

Настоящият съдебен състав като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, прилагайки нормата на чл. 218 АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в преклузивния срок по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежна страна по чл. 210, ал. 1 АПК, срещу подлежащо на оспорване по чл. 208 АПК съдебно решение, поради което е процесуално допустима.

Разгледна по същество жалбата е частично основателна.

Пред настоящата инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл. 219, ал. 1 АПК.

Производството пред първата инстанция е образувано по предявен от А. А. Б. иск с правно основание чл. 284-285, вр. чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" с искане за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за периода от 02.05.2015 г. до 23.07.2020 г. в размер на 10472 лева, за периода от 24.07.2020 г. до 30.08.2021 г. в размер на 2137 лева и за периода от 01.10.2021 г. до 21.07.2025 г. - 7391 лева лева. Твърденията в исковата молба са били, че за посочените периоди ищецът е бил лишен от свобода и е изтърпявал наказанието в затворническо помещение на затвора в [населено място], в което санитарният възел е бил неизолиран, открит и видим за всички, които са били настанени в помещението. Сочил се, че при тези условия ищецът е изпитвал унижение, срам, безпомощност, поради което иска да му бъдат обезвъзмездени посочените вреди. Твърдил се, че е налице причинна връзка между тези вреди и поведението на ответника, изразяващо се в непредприемане на никакви действия за по-нормални условия във връзка с посочения проблем.

Ответната страна - Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" с представения по делото писмен отговор е оспорила исковите претенции като неоснователни. Твърдил се, че лошите условия са общи и декларативни без конкретика, както и че дори и да има такава – същите подлежат на доказване. Изтъква се, че за да има отговорност трябва да е налице конкретно действие или бездействие, за което ответникът да е отговорен, което не е налице в случая.

По делото е прета като доказателство справка от ответника, от която се установява, че ищецът от 24.11.2015 г. до 27.08.2021 г., както и от 21.04.2022 г. до подаване на исковата молба е бил в С. централен затвор (СЗЦ). Видно от справката в първия период е бил в помещение 3, група VII, заедно с Р. Й. -свидетел по делото. В периода от 10.05.2022 г. до 10.06.2023 г. е бил в VII група -помещение 13, след което от 10.06.2022 г. до 12.05.2023 г. е бил в 4-то помещение, като след този период е бил в 9-та група, помещение-14. В периода от 05.12.2023 г. е бил отново в VII група, 15-

помещение, а от 11.03.2025 г. в 9-та група, помещение-19 и от 23.04.2025 г. в помещение-10. Към справката са приложени снимки от килиите, ведно със санитарния възел. Видно от тях в 14, 19 и 10 помещение санитарните възли са с отделно помещение и врата, а в 3, 4, 13 и 15 санитарните възли не са обособени отделно, а с частична преграда.

От представено по делото писмо от 27.02.2025 г. на Комитета за предотвратяване на изтезанията нечовешкото и унижителното отнасяне и наказание (Комитета) до Началника на затвора се установява, че през 2017 г. са били налице лоши условия, като при повторното посещение на Комитета през 2021 г. е констатиран напредък и подобряване на условията, доколкото единствено в 7 група санитарните възли не са били самостоятелни, а отделени от спалното помещение, посредством стена. Видно от писмото в първия доклад на Комитета за предотвратяване на изтезанията нечовешкото и унижителното отнасяне и наказание от 2017 г. е дадена препоръка за изграждане на отделни санитарни помещения, като на базата на тази препоръка са били предприети мерки да се изградят отделни помещения. По делото е прието като доказателство писмо от ответника, от което се установява, че в изпълнение на препоръките от Комитета към 07.07.2025 г. са предприети мерки за подобряване на условията на лишените от свобода, като са поръчани алуминиеви врати тоалетните на санитарните помещения.

При съвкупната преценка на писмените и гласни доказателства по делото съдът е приел, че в помещенията, в които е пребивавал ищецът не е имало обособен санитарен възел. Съдът се е позовал на показанията на разпитаните по делото свидетели Х. В. и Р. Й., които са описали състоянието на санитарния възел в процесните периоди като място с една преградна стена, която не е изцяло изградена, както и че не е имало завеса или параван. Посочили са, че опитите им да обособят санитарния възел със завеса или да доизградят стена са били осуетявани от ответника, като стената се е махала, както и завесата. Според свидетелите ищецът се е притеснявал да ползва тоалетната, а когато се е налагало и е имало и други лишени от свобода в помещението, се е чувало и усещало всичко, поради което било неприятно и за двете страни. Също така свидетелите дават показания, че ищецът е имал стомашни проблеми, но умишлено се е въздържал да ползва мястото, защото е бил подиграван поради звуковете и миризмите, чувствал се е неловко, бил е унижен, обиден, като често е чакал останалите да излязат на каре, за да ползва тоалетната. Свидетелите уточняват, че макар на етажа да е имало други 2 обособени тоалетни, не са могли да я ползват, тъй като затворниците са били много, а от друга страна ползването им е могло единствено, когато килиите са били отворени.

Въз основа на горната фактическа обстановка съдът е намерил за доказано обстоятелството, че в спалните помещения санитарните възли не са изолирани самостоятелно, както и че едва през лятото на 2025 г. са предприети действия и то не във всички спални помещения да се изградят отделни санитарни възли. От правна страна първоинстанционния съд е приел, че условията на пребиваване на лицата изтърпяващи наказания в С. централен затвор са унижителни, като е намерил, че е доказано неизпълнението на задължението на ответника да осигури подходящи условия за изтърпяване на наказанията. Обосновал е извод, че от свидетелските показания се е установило как се е чувствал ищеца при тези условия, както и причинната връзка за настъпване на вредите. Изложил е мотиви, че условията, в които пребивават тези лица не трябва да бъдат като допълнително наказание, а следва да бъдат съизмерими доколкото е възможно с условията извън местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода. При така установеното, първоинстанционният съд е приел, че ищецът е претърпял твърдените от него неимуществени вреди, като конкретният размер на следващото се обезщетение, е определил при съблюдаване изискването на чл. 52 ЗЗД, във връзка с § 1 ДР ЗОДОВ и отчитайки периода на увреждането, характерът и интензитетът на породените страдания и негативни преживявания.

За периода от 24.07.2020 г. до 30.08.2021 г., за който се претендира сумата от 2137 лева съдът е съобразил, че съгласно справката на ответника ищецът е бил в СЗЦ до 27.08.2021 г., поради което е изключил три дни от него. За този период съдът е приел иска за основателен за сумата в размер на 1000 лева или за 511,29 евро, като е отхвърлил иска за разликата от 581,33 евро. За периода от 01.10.2021 г. до 21.07.2025 г., за който се претендира сумата в размер на от 7391 лева, съдът е приел за основателен иска за сумата от 4000 лева или 2045, 17 евро, като не е взел предвид 7 –те месеца, в които ищецът не е бил в СЗЦ, а именно: от 28.08.2021 г. до 21.04.2022 г. В останалата част до пълния предявен размер искът е отхвърлен. Съдът е приел че за първия период от 02.05.2015 г. до 23.07.2020 г., претендираната искова претенция за сумата в размер на 10472 лева е погасена по давност.

Като извърши служебно проверка на основание чл. 218, ал. 2 АПК и въз основа на фактите, установени от първоинстанционния съд, съгласно чл. 220 АПК, настоящият състав намира, че обжалваното решение е валидно, допустимо и неправилно в частта, с която е отхвърлена част от исковата претенция като погасена по давност за периода от 02.05.2015 г. до 23.07.2020 г.

Съдът е изяснил напълно фактическата обстановка по делото, събрал е относимите за правилното решаване на спора доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, обсъдил ги е в тяхната взаимна връзка и при съобразяване разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС е направил верни правни изводи относно присъденото обезщетение за втория период 24.07.2020 г. до 30.08.2021 г. в размер на 511,29 евро и за третия период от 01.10.2021 г. до 21.07.2025 г. (без 7 месеца) в размер на 2045,17 евро. Така определеното обезщетение съдът намира, че съответства на претърпяното от ищеца страдание. Първоинстанционният съд е определил справедливо обезщетение, като е взел предвид конкретните условия в затвора, болките и страданията на ищеца, които същият е претърпял в резултат на лошите хигиенни условия в помещението за изтърпяване на наказание лишаване от свобода.

Правилен е изводът на административния съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи частична основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода от ищеца в периода 24.07.2020 г. до 30.08.2021 г. и от 01.10.2021 г. до 21.07.2025 г. (без 7 месеца).

Въз основа на събраните по делото доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в обжалваното решение е изведен обоснован и логичен извод за характера и степента на въздействието върху ищеца на условията в Затвора [населено място], където е пребивавал ищеца. Установените от доказателствата по делото факти за наличието на тоалетна с преграда до 1.50 в помещението за изтърпяване на наказанието е в разрез с предвидените стандарти, възприети от Съвета на Европа и от Съда по правата на човека, несъмнено предпоставят претърпени неимуществени вреди от касатора, както правилно е прието в обжалваното решение. Тези мотиви на първоинстанционния съд се споделят от касационната инстанция и не следва да бъдат преповтаряни съгласно чл. 221, ал. 2, изр. 2 АПК. По изложените съображения съдът счита, че в тази част решението е постановено при правилно приложение на материалния закон, поради което следва да бъде оставено в сила.

За пълнота на изложеното следва да се посочи, че оплакванията на касатора относно размера на присъденото обезщетение са неоснователни. От установената по делото фактическа обстановка безспорно се установява, че правата на ищеца са нарушени, но същевременно следва да се има предвид, че съдът следва да прецени естеството и характерът на причиненото страдание не само на база на твърденията на ищеца, но и с оглед на конкретните доказателства по делото, като обезщетението следва да е съобразено с общите схващания за справедливост, съобразени от съда

при приложението на чл. 52 ЗЗД. Според настоящата съдебна инстанция изводът на съда за размера на дължимото се обезщетение съответства на критериите за справедливост. Несъмнено условията в Затвора - [населено място] са оказали негативното въздействие върху Б., като в случая правилно са преценени конкретните, обективно съществуващи обстоятелства относими към увреждането, от което се претендират вреди, както и реалното им отражение върху състоянието на ищеца. Преценката на кумулативното въздействие на тези условия за част от исковия период е съобразено с установената по делото обща продължителност на бездействието на ответника. Наред с това следва да се отбележи, че исковата претенция е предявена единствено поради лошите хигиенни условия, изразяващи се в липсата на тоалетна, която да бъде като отделно помещение. От горното следва извода, че пълният посочен размер на обезщетения в най-новите решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай, доколкото той касае кумулативен ефект от различни оплаквания при изтърпяване на наказанието, какъвто не е настоящият случай. Във връзка с това при прилагане на чл. 284, ал. 2 ЗИНЗС, решаващият съд правилно е приел, че искът трябва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди по справедливост в размер на 2556.46 евро , като в останалата част над този размер до общия предявен размер от 20 000 лева искът правилно е отхвърлен като неоснователен и недоказан. Следва да се отбележи, че всеки случай се преценява конкретно според тежестта на увредата. Ето защо присъдената сума като обезщетение справедливо би възмездяла причинените вреди на ищеца.

Основателно е възражението в касационната жалба, че по отоношение на исковата претенция за периода 02.05.2015 г. до 23.07.2020 г. не е изтекла погасителната давност, тъй като съгласно т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, началният момент, от който тече срока на погасителната давност е от датата на преустановяване на незаконосъобразните бездействия. В случая може да се приеме за установено, че незаконосъобразните бездействия са преустановени през 2025 г., поради което погасителната давност за визирания от ищеца период не е изтекла.

От представената по делото справка от началника на Затвора –гр. С., се установява, че документацията относно настаняването на лишените от свобода става задължителна едва през 2020 г., тоест за периода от 2015 г. до 2020 г. не се съхраняват данни за ищеца в кое помещение е бил настанен. От докладната записка от 27.02.2025 г. се установява, че единствено на територията на 7 група в помещения 3, 4, 13 и 15 санитарните възли не са обособени отделно, а с частична преграда. По тази причина и с уточнителната молба на ищеца от 18.11.2025 г. се претендира обезщетение единствено за пребиваването му в 7 група. Както в исковата молба, така и с уточнителната молба, не се посочват никакви доводи и факти за периода 2015 г. до 2020 г., освен че ищецът е пребивавал в Затвора –гр. С.. По делото не са представени доказателства в коя група и помещение е бил настанен ищеца в този период, както и какви точно са били условията. Единствените сведения за този период се съдържат в докладната записка от 27.02.2025 г., в която се сочи, че през 2017 г. при периодичните посещения на Комитета е констатирано, че в някои спални помещения, санитарните възли не са отделени от всички страни. Свидетелските показания на свидетелите В. и Й. са също за периода от 2020 г. Горните доказателства не са достатъчни за да се обоснове извод, че ищецът е претърпял твърдяните от него вреди, както и че същите са в причинна връзка с условията в затвора, доколкото по делото не се установява в периода от 24.11.2015 г. до 31.12.2019 г. в коя група и в кое точно спално помещение е бил настанен, какви са пертърпените от него болки и страдания. По

изложените съображения исковата претенция за периода 24.11.2015 г. до 31.12.2019 г. следва да бъде отхвърлена като недоказана.

Съдът следва да разгледа исковата претенция за периода от 01.01.2020 г. до 24.07.2020 г., тъй като с обжалваното решение е присъдено обезщетение за периода от 24.07.2020 г. до 30.08.2021 г. Безспорно се установява по делото, че в този период ищецът е бил настанен на територията на 7 група, в спално помещение номер 3, в което видно от представения по делото снимков материал, санитарният възел е бил без изцяло изградена преградна стена. При оценка на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид *кумулятивното въздействие* на тези условия, както и конкретните твърдения на ищеца, и времето, което той прекарал в тези условия. Въз основа на показанията на свидетелите В. и Й. следва да се приемат за доказани твърденията на ищеца относно лошите хигиенните условия в спалното помещение, така и претърпените болки и страдания, неудобството, срамът и унижението, причинени от това, че санитарният възел не е бил отделен като самостоятелно помещение. Горното представлява нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

В случая е установено неизпълнение на законови задължения, изразяващи се в неосигуряване на нормални хигиенни условия като тоалетна, която да бъде отделена с прегради и врата, в следствие на което се доказва по делото, че претърпени вреди, са в пряка и непосредствена последица от неизпълнението.

Ето защо настоящият съдебен състав като прецени интензитета на претърпените от Б. страдания от поставянето му в условия, несъответстващи на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС намира, че за периода 01.01.2020 г. до 24.07.2021 г. следва да му се присъди обезщетение в размер на 315.98 евро (618 лева), което се явява справедливо и съответно на претърпените от него болки и страдания.

При този изход на спора ответникът следва да бъде осъден да заплати на адв. Д. М., сумата в размер на 300 евро, представляваща адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА.

Мотивиран от горното, Административен съд – София град, XVIII касационен състав
РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 10862 от 19.03.2026 г., постановено по адм. д. № 76818/2025 г. по описа на Административен съд- С. град в частта, с която е отхвърлен предявения иск за сумата в размер на 10472 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди за периода 02.05.2015 г. до 23.07.2020 г, като погасен по давност, като вместо него :

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на А. А. Б. сумата в размер на 315.98 евро, представляваща неимуществени вреди за периода 01.01.2020 г. до 24.07.2020 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на адв. Д. М. сумата в размер на 300 евро.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата обжалвана част.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател:.....

ЧЛЕНОВЕ..... 1.....2.....